

Docenthandleiding – Het Verdrag van Maastricht

Informatie

TV: Tijd van computer en televisie

KA: De eenwording van Europa.

De ontwikkeling van pluriforme en multiculturele samenlevingen.

Duur: 1 lesuur

Leerdoelen

Na deze les kan de leerling:

- De stappen in de Europese samenwerking chronologisch plaatsen;
- Uitleggen waarom kolen en staal de basis vormden;
- Beschrijven wat het Verdrag van Maastricht veranderde;
- Voorbeelden noemen van EU-invloed in het dagelijks leven;
- Verklaaren waarom Maastricht een Europees knooppunt is.

Achtergrondinformatie

Het Verdrag van Maastricht (1991–1992) geldt als een keerpunt in de Europese geschiedenis. Waar eerdere samenwerkingen vooral economisch waren (zoals de EGKS en EEG), leidde het Verdrag van Maastricht tot de oprichting van de Europese Unie (EU). Hiermee werd Europese samenwerking hechter, zichtbaarder en directer voelbaar voor burgers.

Dat dit verdrag juist in Maastricht werd gesloten, is geen toeval. Limburg speelde al eerder een sleutelrol in Europese samenwerking door de kolenmijnen en de EGKS. Als grensprovincie tussen België en Duitsland fungeerde Limburg als brug tussen landen die kort daarvoor nog vijanden waren geweest. Na de Koude Oorlog en de val van de Berlijnse Muur werd Europese samenwerking urgenter: een verenigd Duitsland moest stevig worden ingebed in een groter Europees geheel.

Voor Limburg had het verdrag blijvende gevolgen. De euro, het vrije verkeer van personen en de internationale uitstraling van Maastricht zijn tastbare resultaten. Tegelijkertijd riep verdere integratie ook kritiek op, wat juist in Limburg sterk zichtbaar is. Daarmee is de provincie een goed voorbeeld van hoe kansen en spanningen rond Europa samenkomen.

Opdracht 1 – Van kolen tot euro: Europa in stappen

Stap 1 – Juiste volgorde

Chronologische volgorde (oud → nieuw):

1. **Oprichting van de EGKS (1951)**
2. **Oprichting van de EEG (1957)**
3. **Val van de Berlijnse Muur (1989)**
4. **Ondertekening Verdrag van Maastricht (1991/1992)**
5. **Invoering van de euro (2002)**

Stap 2 – Betekenis uitleggen

Ingevulde tabel (antwoordmodel)

Gebeurtenis	Jaar	Waarom was dit belangrijk?
EGKS	1951	Landen gingen samenwerken op het gebied van kolen en staal om oorlog te voorkomen en wederopbouw mogelijk te maken.
EEG	1957	Zorgde voor een gemeenschappelijke markt met vrij verkeer van goederen en geld.
Val Berlijnse Muur	1989	Maakte de hereniging van Europa mogelijk en versnelde politieke samenwerking.
Verdrag van Maastricht	1991/1992	Richtte de EU op en legde de basis voor de euro en EU-burgerschap.
Euro	2002	Maakte betalen en handelen binnen Europa eenvoudiger en zichtbaarder.

Waarom begonnen landen met samenwerken juist bij kolen en staal?

Kolen en staal waren de belangrijkste grondstoffen voor wapens en industrie. Door deze onder gezamenlijk Europees toezicht te plaatsen, werd oorlog tussen landen zoals Frankrijk en Duitsland minder waarschijnlijk. Tegelijkertijd hielp samenwerking bij het herstel van de economie na de Tweede Wereldoorlog.

Waarom werd Europese samenwerking na 1989 belangrijker dan daarvoor?

Na de val van de Berlijnse Muur veranderde de machtsverhouding in Europa. Een verenigd Duitsland moest stevig worden ingebed in Europese samenwerking. Daarnaast wilden landen stabiliteit, veiligheid en economische groei in een nieuw, groter Europa.

Opdracht 2 – Europa vóór en na Maastricht

Ingevulde tabel (antwoordmodel)

Onderdeel	Europa vóór 1992	Europa na 1992
Samenwerking	Vooral economisch	Ook politiek en sociaal
Geld	Nationale munten	Gemeenschappelijke euro
Reizen en grenzen	Meer controles	Vrij verkeer binnen EU
Invloed op burgers	Beperkt merkbaar	Dagelijks zichtbaar

Is Europa na 1992 meer een samenwerking of meer een eenheid?

Europa is na 1992 meer dan alleen samenwerking, maar nog geen volledige eenheid. Landen werken nauwer samen via gezamenlijke regels, een munt en open grenzen. Tegelijkertijd behouden staten hun eigen regeringen en wetten. Dat zorgt voor zowel voordelen als spanningen.

Opdracht 3 – Europa in jouw leven

Ingevulde voorbeelden (antwoordmodel)

Voorbeeld uit jouw leven	Wat heeft dit met de EU te maken?
Betalen met euro	Gemeenschappelijke munt binnen de EU
Reizen zonder paspoortcontrole	Vrij verkeer van personen en treinkaartjes voor iedereen die 18 wordt
Buitenlandse studenten	Open grenzen en Europese samenwerking
Bedrijven zoals DSM	Europese markt en vestigingsklimaat
Komst van een AZC	Europese beslissingen die worden gemaakt
Verkiezingen	Nationale verkiezingen voor het Europese parlement

Wat is volgens jou de grootste verandering door de euro?

De euro maakte betalen in andere landen eenvoudiger en goedkoper. Je hoeft geen geld meer te wisselen en prijzen zijn beter te vergelijken. Dit stimuleert handel, reizen en samenwerking.

Wat zou lastiger worden als Europese samenwerking wegvalt?

Reizen en werken over de grens zou moeilijker worden. Handel zou duurder en trager verlopen. Landen zouden minder samen optrekken bij grote problemen zoals klimaat, migratie of veiligheid.

Opdracht 4 – Mini-poster: Maastricht = Europees knooppunt

Een goede poster laat zien dat:

- Maastricht ligt tussen België en Duitsland;
- Limburg al vroeg betrokken was bij Europese samenwerking via kolen en staal;
- Het Verdrag Maastricht de stad internationale bekendheid gaf;
- De regio profiteert van toerisme, bedrijven en internationale studenten.

Formatieve rubric

Onderdeel	Voldoende	Goed	Sterk
Keuze van Maastricht	De poster noemt minstens 2 redenen waarom Maastricht werd gekozen (bijv. ligging of verdrag).	De poster noemt minstens 3 duidelijke redenen en legt kort uit waarom die belangrijk zijn.	De poster laat verbanden zien tussen meerdere redenen (bijv. ligging + geschiedenis + politiek belang).
Limburg als grensregio	Er wordt benoemd dat Limburg aan België en Duitsland grenst.	Er wordt uitgelegd waarom een grensligging belangrijk is voor samenwerking in Europa.	De poster laat zien hoe Limburg een brugfunctie heeft tussen landen (bijv. economie, reizen, overleg).
Link met eerdere Europese samenwerking	De poster verwijst naar kolen, staal of economie.	De poster legt uit hoe kolen en staal leidden tot Europese samenwerking (EGKS).	De poster verbindt mijnverleden, EGKS en het Verdrag van Maastricht tot één doorlopend verhaal.
Uitleg van Europese betekenis	Er staat dat Maastricht belangrijk is voor Europa.	Er wordt uitgelegd wat het Verdrag van Maastricht veranderde (EU, euro, samenwerking).	De poster laat zien hoe besluiten in Maastricht nog steeds invloed hebben op vandaag (euro, reizen, werk).
Gebruik van begrippen	Minstens één begrip wordt gebruikt (bijv. euro of samenwerking).	Twee of meer begrippen worden correct gebruikt (bijv. integratie, grensregio).	Begrippen worden juist gebruikt én uitgelegd in context.
Overzicht en visuele duidelijkheid	De poster is leesbaar en heeft een titel.	De poster gebruikt symbolen of pijlen om verbanden te tonen.	De poster is visueel logisch opgebouwd en helpt de kijker het verhaal te begrijpen.

Afsluitende reflectievraag (6–8 zinnen)

Waarom is het Verdrag van Maastricht niet alleen belangrijk voor Europa, maar juist ook voor Limburg?

Het Verdrag van Maastricht maakte Limburg zichtbaar op het Europese toneel. De provincie werd een symbool van samenwerking tussen landen. Economisch profiteert Limburg van toerisme, bedrijven en internationale contacten. De euro en open grenzen maken werken en reizen makkelijker. Tegelijkertijd laat Limburg zien dat Europese integratie ook weerstand oproept. Dit maakt de provincie een goed voorbeeld van hoe Europa kansen én spanningen brengt.

Extra docenttip – actualisering

Leg een verbinding met:

- Grensarbeid vandaag;
- Eurokritiek en politieke verdeeldheid;
- Limburg als “Europa in het klein”.